

افغانستان آزاد – آزاد افغانستان

AA-AA

چو کشور نپاشد تن من مباد بدین بوم و بر زنده یک تن مباد
همه سر به سر تن به کشتن دهیم از آن به که کشور به دشمن دهیم

www.afgazad.com

afgazad@gmail.com

Political

سیاسی

نویسنده: پتر لاورنین*
فرستنده: علی کاظمی
۲۷ می ۲۰۲۵

روسیه برای ایجاد منطقه حائل نظامی، قلمرو خود را در اوکراین گسترش می دهد

هدف پوتین از ایجاد منطقه حائل، فراهم آوردن فضایی فیزیکی و سیاسی در برابر قدرت آتش اوکراین است. ولادیمیر پوتین، رئیس‌جمهور روسیه، به طور رسمی از ایجاد «منطقه حائل امنیتی» در امتداد مرز با اوکراین خبر داده است. به گفته کرملین، نیروهای روسی دستور گرفته‌اند که پیشروی کرده و به طور فعال مواضع نظامی اوکراین را در نزدیکی مرز هدف قرار دهند. هدف از این اقدام، محافظت از مناطق روسیه، به ویژه بلگورود، بریانسک و کورسک است که از خط مقدم فاصله دارند و با حملات مکرر توپخانه‌ای، پهپادی و همچنین مأموریت‌های خرابکارانه نیروهای اوکراینی مواجه بوده‌اند.

هرچند بحث درباره چنین منطقه‌ای از سال ۲۰۲۳ مطرح بوده، اما اعلامیه پوتین نشان‌دهنده تغییر از یک مفهوم به یک سیاست مشخص است. در ادامه به معنای این تصمیم، شکل احتمالی آن از نظر نظامی و دلایل کرملین برای پیگیری آن در حال حاضر می‌پردازیم.

اعلامیه‌ای که مدت‌ها انتظارش می‌رفت

در ۲۲ می، پوتین در یک جلسه دولتی اعلام کرد که روسیه شروع به ایجاد منطقه حائل در امتداد مرز اوکراین کرده است. او گفت که ارتش قبلاً اجرای این طرح را آغاز کرده است: «نیروهای مسلح ما اکنون به طور فعال این مأموریت را انجام می‌دهند. مواضع شلیک دشمن سرکوب شده و کار ادامه دارد.»

دیمیتری پسکوف، سخنگوی ریاست‌جمهوری، این تصمیم را تأیید کرد اما از ارائه جزئیات خودداری کرد و آن را به وزارت دفاع محول کرد. آنچه مشخص است، این است که منطقه حائل، مناطقی از بلگورود، بریانسک و کورسک را که هم‌مرز با اوکراین هستند، شامل خواهد شد - همه این مناطق متحمل حملات اوکراین شده‌اند. از دیدگاه نظامی، یک منطقه حائل (یا «سلامت») به عنوان یک مانع فیزیکی عمل می‌کند که برای کاهش خطر درگیری‌ها و تحرکات مستقیم طراحی شده است. این مناطق می‌توانند غیرنظامی باشند، دارای حضور محدود نیروها باشند، یا به طور کامل توسط نیروهای نظامی اشغال شوند و به عنوان یک سپر استراتژیک عمل کنند. نمونه‌های تاریخی شامل منطقه امنیتی اسرائیل در جنوب لبنان (۱۹۸۵-۲۰۰۰)، عملیات‌های فرامرزی ترکیه در شمال سوریه (از سال ۲۰۱۶)، منطقه غیرنظامی (DMZ) بین کوریای شمالی و جنوبی (از سال ۱۹۵۳)، و به اصطلاح «مناطق خاکستری» بین ارمنستان و آذربایجان پیش از درگیری ناگورنو-قره‌باغ در سال ۲۰۲۰ هستند.

پوتین از جون ۲۰۲۳ به لزوم چنین منطقه‌ای اشاره کرده بود و اهمیت محروم کردن نیروهای اوکراینی از توانایی حمله به خاک روسیه با توپخانه را ذکر کرد. اگرچه جزئیات در آن زمان مبهم بود، اما این ایده همچنان در لفاظی‌های رسمی مطرح می‌شد.

قانون‌گذاران و تحلیلگران نظامی از این اقدام حمایت کرده‌اند. دومای دولتی عمق حائل حداقل ۵۰ تا ۶۰ کیلومتر را پیشنهاد کرده که مجهز به سیستم‌های پدافند هوایی و ضد پهپاد باشد. دیمیتری مدودف، معاون شورای امنیت، پیشنهاد کرده است که اگر اوکراین سلاح‌های دوربرد بیشتری دریافت کند، این منطقه ممکن است نیاز به گسترش بیشتری داشته باشد - احتمالاً تا ۵۵۰ تا ۶۵۰ کیلومتر - تا تهدیدات را خنثی کند.

در همین حال، وزارت خارجه اوکراین این طرح را به عنوان یک تشنج‌زایی جدید محکوم کرده و خواستار افزایش فشار بین‌المللی بر مسکو شده است.

وضعیت فعلی میدان نبرد

از نظر نظامی، ایجاد یک منطقه حائل به معنای گسترش کنترل روسیه به خاک اوکراین است. اولین نشانه‌های این موضوع با گزارش‌های روسیه مبنی بر تصرف چندین روستا در منطقه سومی اوکراین، از جمله مارینو، ژوراواکا و باسوفکا - که همگی نزدیک به مرز کورسک هستند - ظاهر شد. اولگ گریگوروف، رئیس اداره نظامی منطقه سومی، افزایش ناگهانی تشنج‌ها را تأیید کرد و خاطرنشان کرد که نیروهای روسی از تیم‌های حمله کوچک برای مستحکم کردن خود در روستاهای مرزی استفاده می‌کنند. تا اواخر ماه می، بیش از ۵۲,۰۰۰ نفر از مناطق مرزی تخلیه شده‌اند. اوکراین این تخلیه‌ها را هفته‌ها پیش آغاز کرده بود، ابتداء از روستاهای بلوپولیه و وورژبا، سپس آن را به ۲۰۲ منطقه دیگر گسترش داد. در همین حال، پوتین در ۲۰ می به طور ناگهانی از منطقه کورسک بازدید کرد - اولین بازدید او از زمانی که درگیری‌ها در آنجا آغاز شده بود. در طول این سفر، پاول زولوتاریوف، رئیس منطقه گلوشکوفو در نزدیکی مرز اوکراین، از رئیس‌جمهور خواست تا شهر سومی را برای امنیت منطقه تحت کنترل بگیرد. پوتین با شوخی پاسخ داد و

خاطر نشان کرد که الکساندر خینشتین را به عنوان رئیس جدید منطقه منصوب کرده زیرا «او نیز بیشتر و بیشتر می‌خواهد».

نبرد تنها به سومی محدود نمی‌شود. درگیری‌های شدیدی نیز در منطقه خارکف و در نزدیکی کوپیانسک در جریان است. با این حال، مقیاس حمله کنونی نشان‌دهنده یک عملیات تمام‌عیار با هدف محاصره نیست. در عوض، پیشروی‌های روسیه کند و پیوسته به نظر می‌رسد – احتمالاً برای فرسودن ذخایر اوکراین و گسترش تدریجی کنترل بدون انجام حرکات جسورانه و پرخطر طراحی شده است.

منطق ستراتیژیک

چندین انگیزه نظامی و سیاسی پشت زمان‌بندی این پیشروی وجود دارد.

۱. تشدید تهدیدات فرامرزی:

از بهار ۲۰۲۳، حملات به خاک روسیه تشدید شده است. اوکراین سلاح‌های دوربرد غربی، از جمله HIMARS، راکت‌های Storm Shadow و ATACMS را دریافت کرده است. گلوله‌باران فرامرزی شهرهای روسیه با توپخانه لوله‌ای و دستگاه‌های راکت‌انداز چندگانه (MLRS) بی‌وقفه ادامه داشته است. هویتزرهای M777 کیف، با کالیبر ۱۵۵ میلی‌متری خود، برد شلیکی تا ۴۰-۳۵ کیلومتر دارند – و این تقریباً فاصله‌ای است که شهرهای بزرگ اوکراین مانند سومی و خارکف را از مرز روسیه جدا می‌کند.

اوکراین همچنین بشدت به پهپادها و تیم‌های خرابکاری برای نفوذ به خاک روسیه متکی است. حملات پهپادی در عمق روسیه – از جمله در مسکو – و نفوذهای مسلحانه به مناطق مرزی صورت گرفته است. این عوامل احتمالاً رهبری روسیه را متقاعد کرده است که لازم است خط مقدم را از شهرهای خود دورتر ببرد. پوتین به طور مستقیم عمق منطقه حائل را به برد تسلیحات خارجی اوکراین گره زده است – اساساً می‌گوید: هرچه برد آنها بیشتر باشد، روسیه برای خارج ماندن از برد، عمیق‌تر پیشروی خواهد کرد.

۲. اهرم فشار در مذاکرات:

این ابتکار ممکن است یک حرکت تاکتیکی برای تقویت جایگاه روسیه در مذاکرات جاری نیز باشد. یک منطقه حائل امنیتی می‌تواند به عنوان بخشی از یک توافق آتش‌بس گسترده‌تر یا حتی به عنوان شرط توقف جنگ پیشنهاد شود. کلوگ، فرستاده آمریکا، ایده یک منطقه غیرنظامی را مطرح کرده است، اگرچه ولادیمیر زلنسکی، رئیس‌جمهور اوکراین، هرگونه چنین توافقی را رد کرده است. با این حال، ایجاد یک منطقه حائل می‌تواند در فهرست خواسته‌های روسیه در هر مذاکرات صلح آینده باشد – به طور مؤثر بخش‌هایی از مناطق سومی، چرنیخیف یا خارکف را غیرنظامی می‌کند.

۳. ستراتیژی بلندمدت:

در نهایت، منطقه حائل در رویکرد گسترده‌تر روسیه به یک جنگ فرسایشی طولانی‌مدت جای می‌گیرد. با وجود مشارکت در مذاکرات، مسکو همچنان تعهد خود را به عملیات‌های تهاجمی نشان می‌دهد. منطقه حائل هم به عنوان یک دارایی تاکتیکی و هم به عنوان یک اقدام دفاعی بلندمدت برای محافظت از مناطق مرزی آسیب‌پذیر عمل می‌کند.

چه خواهد شد؟

از دیدگاه نظامی، ایجاد منطقه حائل یک حرکت منطقی است. تغییر خط مقدم ۲۰-۳۰ کیلومتر عمیق‌تر به داخل اوکراین، شهرهای بزرگ روسیه مانند بلگورود و کورسک را از برد بسیاری از دستگاه‌های توپخانه‌ای خارج می‌کند. همچنین مسیرهای نفوذ خرابکاران اوکراینی را مسدود کرده و عملیات پهبادی را پیچیده‌تر می‌کند. کنترل قلمرو بیشتر، نظارت دشمن را نیز مختل می‌کند: هرچه پهبادهای واحد‌های شناسایی اوکراین مجبور به طی مسافت بیشتری باشند، داده‌های آنها دقت و بهنگام بودن کمتری خواهد داشت.

اما پیشروی عمیق‌تر، دشواری‌هایی را به همراه دارد. هر پیشروی جدید نیازمند گسترش خطوط تدارکاتی، مراکز لجستیکی جدید، دفاع هوایی و زیرساخت‌های مهندسی است – در حالی که نیروهای خط مقدم در معرض حملات هوایی و توپخانه‌ای باقی می‌مانند. بار بر روی ذخایر افزایش می‌یابد و حاشیه خط کاهش می‌یابد.

نبرد در سومی و خارکف با سرعتی سنجیده ادامه دارد. اگر نیروهای روسی موفق شوند بخش‌های قابل توجهی از این مناطق را تصرف کنند، مراکز شهری بزرگی مانند سومی و چرنیهف – که هر کدام صدها هزار نفر جمعیت دارند – ممکن است در برد عملیاتی قرار گیرند. آسیب‌پذیری آنها می‌تواند در مذاکرات آینده به عنوان یک اهرم قدرتمند عمل کند.

*- پتر لاورنن، روزنامه‌نگار سیاسی متولد اودسا و متخصص در امور اوکراین و اتحاد جماهیر شوروی سابق.